

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravištvu v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti, v Tajništvu SLS, v Faflekovoj hiši. Izdajateo: Kletk Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipét reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1:50 D., v »Poslanom« 2:50 D. Takso za oglašje plačava uprava i da za vse oglašje od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Radičovo delo za narod.

Vsi, ki verno sledijo razpravam za potroše v državnoj zbornici so najbolje čakali na razpravo potrošov za vojnoga ministra. Ne zato, da bi znali, kak de vojni minister brano svoje velke potroše nego kak se bo zdržao Radič s svojimi poslanci. Znano je, da so listi Radičove stranke leta pa leta pisali proti vojaškoj službi. Radič je včasih na svojih spraviščaj divje napadao vojaštvo i govorio, da je stalna vojska nepotrebna, pač pa naj bi bila vekša občna narodna stranka. Protestirao je proti previsikim vojnim izdatkom. Tej visiki potroši bi se prej mogli gde indri, za kaj bole hasnovitoga porabiti. Vnogi kmetski dečki so vzeli Radičove reči za istino i so se branili vojaške službe i vojaške prisege. Posledice so morali sami nositi, sami prestati kaštige. Zato je ves hrvatski narod pa tudi slovenski čakao, da se Radič s svojimi poslanci v državnoj zbornici zdigne proti prevelkim potrošom vojnoga ministra, proti drugim pomenklivostim v vojaškoj upravi. Nego radičovci so bili tiho kak grob.

Poslanci Slovenske ljudske stranke so povedali očivesno, da neida, ka bi vojno ministerstvo samo melo peti deo vsej državni potrošov. Povedali so tudi, da je krivica, da so samo srbski generali, da naši dečki morajo služiti v nezdravih krajev. Naši poslanci so dokazali, da je svetovna vojna pokazala, da se more vojake v kratkom časi izvežbati, zato je nepotrebno, da bi vojaki služili tak dugo, službeni rok naj se skrči za 6 mesecov. S tem ne bi olejšali samo vojaške službe, nego bi se potroši za vojsko znešali, ar bi se sam po sebi zmenšao tudi broj vojske.

Vojni minister je brano svoje potroše i pravo, da ma vojska premalo častnikov i podčastnikov, da se mora postaviti tovarna (fabrika) za orožje, da morajo zidati po Južnoj Srbiji nove kasarne, pa radičovci proti vsemi tomi neso meli niti edne reči. Ešče več, vsi radičovci so goreče ploskali vojnomi ministri i glasovali so potroše vojnoga ministra. Či bi konči nekaj šteli spuniti, ka so prle oblublali, te bi morali glasovati za predloge naši poslancov. Ar toga neso včinoli, so soodgovorni za to, da morajo naši vojaki služiti v Makedoniji, kde si zlehka nakopajo malarijo, soodgovorni za krivico, da med 170 generali nega niti ednoga Slovenca i Hrvata, soodgovorni, da morajo naši vojaki tak dugo služiti pri vojakih, soodgovorni, da vlada da za vojsko desetkrat telko kak za polodelstvo. I ta vlada ešče vüpa praviti da je „seljačka“, kmetijska! S tem pa je Radič dao pali sramoten pečat na svojo politiko. Pokazao je očivesno, da se njemi je šlo samo za to, da dobi ljudi za svojo stranko. Kda pa njemi je ljudstvo dalo zavüpanje, pa je grdo znoro svoje volilce.

Ali naj ešče od Radiča kaj čakamo? Ne. Zdaj je že morao vsaki zaslepleneo spreviditi, da je radičovcom samo za mehke stočke v ministrstvu ne pa narod i njegovo dobro biti.

Krščanski listi.

Novinarstvo je velesila, ki ne vlada samo ednoga naroda, edne države, nego preplavlja s svojim duhom ves svet, velesila, ki navdhlavle svoje misli, svoje navuke ne samo tomi ali onomi stani, nego vsem stanom na sveti. Novinarstvo je velesila, ki preplavlja ves svet.

S tem, da je novinarstvo velesila, je dosta povedano. Ono je nositelica javnoga mišljenja i če bi celo novinarstvo (vsi časopisi, ki na sveti izhajajo) bilo obrnjeno v edno smer i bi štel dosegnoti eden i isti (skupni) cio, bi vladalo na sveti v glavnom samo edno javno mišljenje; tisto mišljenje naime, štero bi zastopali vsi časopisi.

S tem sam mimoidoči že povedao, da mam različne časopise. Različni so, s kakšegašteč stališča jih gledamo. V glavnom pa se deli vse novinarstvo v dva velikanskiva tabora, šteriva bijeta grozovit boj, že skoz stoletja. Dva tabora sta šteriva mata namen: eden braniti vse ka je versko, drugi pa se proti vsemi tomi bojüvati, i tak eden glasi boj za verske svetinjje človeštva, drugi pa boj proti tem svetinjjam.

Preidimo na naše domače razmere. Vzemimo samo naše slovensko novinarstvo, ar smo predvsem i skoro samo s tem v zvezi. — Kakši so naši slovenski listi? Za kakšim cilom idejo i kak te cil dosega? Jutro, Slovenski narod, Domovina, Tabor, i ništerni drugi listi, šteri se s ponosom imenujejo, da so napredni liberalni i protiklerikalni, so zastopniki, glasniki protiverskoga tabora. Se razmi, da toga naravnoč ne povejo, ar znajo, da bi prerano romali iz zavedno katoličanskih hiš. Ne povejo toga vö. Nasprotno, oni celo tajijo, da bi bila to istina. Oni neso proti veri, ne proti katoličanstvi, to jim samo drugi mečejo v oči. Ka pravimo k tomi mi? Poglejmo te liste i si napravimo sodbo! Ali neso proti katoličanstvi, proti veri, či pišejo proti verskim istinam, proti papi, ki je vidni poglavari sv. Cerke i proti pušpekome ino duhovnikom, cerkvenim služabnikom, če se norčarijo z verskih obredov, če od svetnikov pišejo neistinite svtari, samo da bi jih s tem smešili, z ednim pa tudi smešili Cerkev, štera jih je proglasila za svetnike i jih časfi kak svetnike? Proti veri so. V vsakšoj šte-

vilki se skriva protiverski duh. Narod toga na prvi pogled ne vidi, a uredniki i izdajateo pa se na tihoma smejejo, ar znajo prle ali sledkar vsakšega dobijo v svoje zanke, što prime v roke njüve časopise.

Nasproti tem se bojujejo časopisi, ki so si postavili za cil, da zastopajo krščanska načela v celotnom javnom življenji našega naroda: kak v politiki tak v gospodarstvu, šolstvu itd. Tej časopisi vodijo najodločnejšo borbo proti brezverskomi liberalizmu i proti njegovim časopisom. Tej časopisi (politični) so: Slovenec, Domoljub, Slovenski gospodar, Naša Straža, Novine. Edino tej slovenski politični listi stojijo na verskom stališči, vsi drugi pa so glasniki slobodomiselnoga »naprednjaštva« (brezverstva).

Zadnji čas nam vsiljujejo „Domovino“ pa tudi „Jutro“ tu pa tam. Ne sprejeti ne prvoga ne drugo. Če smo pravi katoličani, v naših hišaj ne smeta meti mesta. Nieden liberalen list ne za pošteno krščansko hišo, ar je gift. O farizejaj i pismoznancaj je naš Gospod pravo, da so pobeljeni grobovi. Takši so tudi slobodomiselni časopisi. Pobeljeni so, pišejo, da se bojujejo samo proti klerikalcom, v istini pa so smrtni sovražniki katoličanstva, vere v pravoga Boga. O liberalnom tiski velajo reči zdašnjega pape: »Kelko prokletstva napravi, kelko duš pogübi i jih odvrne od Lüči iz Betlehem.«

Što dozday ne vido naj spregleda, što je blodo, naj se povrne na pravo pot. Slobodni časopisi so gift, zato vkraj z njim! Za krščansko hišo so samo krščanske novine. FR. K.

NEDELA.

6. v posti ali cvetna. Trpljenje Gospoda našega Jezusa Kristuša po evangeliji sv. Mataja.

Sveti postni čas je čas pokore nad včinjnim grehi, čas pobogšanja. K tomi nas posebno mžečno nagible premišlavanje trpljenja Kristušovoga. Posebno je primeren za to zadnji teden v posti, kda nam sveto cerkveno opravilo, služba boža, prav živo pred oči postavi njegovo trpljenje.

Motili bi se pa, či bi mislili, da je Kristuš trpo samo zadnjiva dva dni svojega življenja. Ne, njegovo trpljenje se je vleklo od njegovoga rojst-

Zmagovalec Jernej.

XIII. (iz polščine R. J.)

Magda je ešče komaj zdaj v pamet zela, kakšo zarezo ma Jernej na lici.

»To je nikaj ne . . . Kirasir me je pogladio, jez pa tudi njega. V špitali sam bio.

»Bog moj, Bog moj!«

»Ej, to je nikaj ne!«

»Sühi si pa kak smrt.«

»Ruhig!« se zdere Jernej.

Bio je resan sühi, zdelani, skučeni. Pravi zmagovalec! Poleg toga se je nekak sklepaio pa vküp vlekao. Noge so ga ne držale.

»Ka pa, si pijen?«

»Slab sam ešče.«

Bio je slab, to istina. Nego bio je tudi pijen. Slab kak je bio, bi njemi edna kupica žganice bila zadosta on je pa na postaji zdigno štiri. Delao se je močnoga, gledao kak pravi zmagovalec. Prle je ne tak gledao.

»Ruhig!« je znova djao. »Dokončali smo Krieg!« Zdaj sam pa jaz gospodar, razmiš! Pa to vidiš?«

*) »Pri meri.«

**) Vojsko.

Tü je pokazao z rokov na križece pa medalje na prsaj.

»Ne veš, što sam jaz? He? Links! Rechts! Heu! Stroh!***) Seno! Slama! Slama! Seno! Halt!«

Zadnji »Halt!« je tak rezko zakričao, ka je žena odskočila par stopajov.

»Ja ka, si znoro?«

»Kak se kaj maš, Magda! Či ti pravim, kak se maš? No, kak? . . . Razmiš francoski, nimača? . . . Musiu, musiu?) Što je to? Jaz! Razmiš?«

»Človek, ja ka pa je s tebov?«

»Ka te briga? Was? Done diner?) Razmiš?«

»Ka je to, ka brbraš? Pa več neveš polski?«

To ti je Švab! Dobro pravim. Ka so napravili s tebov, joj, joj!«

»Daj mi jesti!«

»Hajdi notri idi, naprej!«

Tak je bio navčeni na zapovid, ka gda je čüo »naprej!« se je zvednačo, roke vtegnio doli po bedraj, se je zasükno pa šo naprej do praga. Tü se je opoto i ves začüdeni gledao na Magdo.

***) Levo, desno, seno, slama.

1) Gospod.

2) Ka? Dajte jesti.

va notri do smrti. Kristuš kak Bog je bio vse znajoči. Vse, ka je bilo i ka bo, je vido pred sebov. Zato je vido tudi svoje neizmerno trpljenje od vekomaj. Kda je pa združo svoje božanstvo s človečov naturov, te je to trpljenje tudi občüto. Od prvoga megnenja svojega življenja na zemli je čüto vse telovne i düševne bolečine svojega trpljenja.

Čüto je kak se njegovo lastno lüstvo, šteromi je skazao telko dobrot, zdigne proti njemi. Lačne je čüdežno nahrano, betežnike odzdravla, nevednim je glaso bože navuke, mrtve k življenji občüdo, sploj vse njegovo javno življenje je bilo edna nepretrgana vrsta dobrih del, a za vse to dobi od svojega lüdstva samo edno, najmre: Križaj ga, križaj ga! Pred njegovimi očmi je celo življenje bilo njegovo telovno trpljenje. Vido je, kak pridejo nad njega kak nad razbojnika i ga trdo zvežejo. Vido je kak ga bodo vlekli pred sodnike, ki bodo vse drügo prle kak pravični. Vido je kak postane neveren njegov lastni apoštol Judaš. Kak bodo krivo svedočili proti njemi. Kak do vdarci bičüvanja pekli, kak ostro trnje razmesari njegovo presveto glavo, kak strašno do ga ošpotavali, ga bili po obrazi s pesnicami. Vido je tudi kak se bodo robovje težkoga križa zajedavali v njegove svete rame. V dühi njemi je bila celo njegovo življenje pred očmi Kalvarija i vse njene grozovitosti. Čüje vdarce, kak zabijajo, čüti kak se bodo robati cveki zajedavali v meso njegovih presveti rok i nog. Potom ga zdignejo z divjim kričanjem. Križ se poškali v jamo, telo Kristušovo se močno strosi, rane nategnejo, krv teče, morje bolečin, zasmehovanje, ošpotavanje. O trpljenje Kristušovo, o hüdobija njegovoga lüdstva, ki se ne smilüje niti nad vmirajočim!

Vse to je občüto Kristuš od prvoga trenutka svojega življenja, zato nikdi v evangeliji ne najdemo, da bi se Kristuš li ednok zasmel, da bi li ednok bio vesel. Zato za njega valajo reči preroka Izaija: „O vi vsi, ki idete mimo po poti, premislite i glejte, či je kakša bolečina kak je bolečina moja!“

Govor narodnoga poslanca Jožefa Klekla.

(v zbornici, kda so razpravljali od potrošov za ministra ver.)

(Nadaljavanje.)

Prle kak se spüstim v razpravo svojega predmeta (potroši za ministra ver) naj se mi dovoli, da samo mimoidoč pokažem na razmerje, štero bi moralo biti po navuki sv. Cerkvi med njov i državov.

Po navuki sv. Cerkvi sta Cerkev i država toti drüga od drüge neodvisnivi, popolnivi družbi, vsaka s svojim posebnim cilom, vendar pa se morata pri zvršavanji svojega pozvenja na-

slanjati drüga na drügo. Kde nega tej prijateljski odnošajov med njima, tam to škodi obema, najbole pa občüti škodo država sama. Cerkev je ne kralica, pa robinja tudi ne. Ona je lübeča mati, mora pa država z njov kak z lübečov materjov postopati. Od nje je dobila ne samo srčno izobrazbo i izobrazbo razuma, ne samo vero, ki je vzgojitelica državljanov, nego i vse družabno človekolübnost. Sv. Cerkev je bila v prvejšnji časaj skozi vnoqa stoletja, edina tista naprava, štera je s svojim človekolübjom priskočila na pomoč nevolnim siromakom z bolnišnicami, sirotišnicami, hranilnicami i tak dale. Zato je država dužna, da spoštüje to tembole, ar Cerkev s svojim navukom i svojim delom skiti v lepi vküpnj venec i vladara i podložnike, ar vtrdjavle jakosti, brez šterih je medsebojno mirno življenje državljanov nemogoče. Cerkev pa postavlja po sv. hižnom zakoni najtrdnjše steber državi, i zagviša obstanek državi s svojimi molitvami, štere opravla po zapovedi sv. Pavla za mir i pokoj v državi. (1. Tim. 2, 2.)

Kak je v Kristuš i najpopunejšoj lübezni i neločljivo združena dühovniška i kralvska oblast, pravtak morata biti v istoj lübezni združeni Cerkev i država, ar je obema Kristuš vladar.

To zaželeno razmerje med Cerkvov i državov v našoj državi, žalostno, ne obstoji v tistoj meri kak bi moralo. To svedočijo predloženi potroši ministrstva ver i drüge okolščine, ki so z njim v zvezi. Prle kak začnem naštevati nagibe i dokaze za svoje reči, naj mi bo dovoljeno dati pred g. ministrom sledečo izjavo: S tem, da naračunam krivice, štere se godijo katoličanskoj Cerkvi v našoj državi, ne pravim, da je pravoslavna cerkev ne trpi i da dobi ta vse od države, ka njoj po ustavi ide. Jaz ščem samo pokazati krivice z zahtevov, naj si gosp. minister istinsko prizadevle, da je v najkračšem časi popravi.

Člen 12 ustave določa: „Nakelko so v državnih potrošaj prevideni izdatki za verske namene, se morajo razdeliti med poedine osvojene i priznane veroizpovedi sorazmerno po broji vernikov i istinskoj potrebčini.“

V svojem oddvojenom (posebnom) mišljenji smo povdarjali sledeče; »V našoj državi prebivle po uradnom računi 46 i pol procenta pravoslavni i 39 i pol procenta katoličani. Potroši, šteri znašajo 141 milijon dinarov, bi se morali razdeliti po broji pripadnikov med posamične veroizpovedi, i bi prišlo na pravoslavne 65 milijonov 700 jezer dinarov na katoličane pa 55 i pol milijona din. Kak pa zoaj stoji razdolitev pri potrošaj? Za pravoslavne je določeno 69 milijonov din. téda skoro štiri i pol milijone več kak njim ide po broji pripadnikov, za katoličane pa je določeni samo 34 milijone din., za 21 i pol milijone menje kak njim ide po zapovedi ustave (najmre gledoč na broj vernikov i gledoč na istinske potrebčine). Poleg toga je ešče žalostno to, da so razmere od leta do

leta hüjše. V potrošaj za leto 1924—25. je prišlo na pravoslavno cerkev 52 milijoni din. za katoličansko pa 20 milijonov din. Mi vidimo da se v predloženih potrošaj povekšavlejo izdatki za pravoslavno cerkev za 17 milijonov din., za kat. pa samo za siromaški 5 milijonov din., čiravno je razdelitev v lanskim potrošaj ne bila pravična. Razložek se kaže v placi nižije i višije duhovščine. Metropolitni majo 15 jezero din. nadpüšpeki pa samo 10 jezero din. Potroši, ki so namenjeni za popravlanje cerkvi so se zmenšali za pravoslavno cerkev za polovico, za kat. cerkev pa trištrtine.«

Poleg katoličanov so jako prikrajšani tudi evangeličanci. Državna pomoč se po düšaj deli tak: Na ednoga pravoslavnoga podanika davle država 11 din, na ednoga katoličanca 6 din., na ednoga evangeličanca pa komaj 3 pa pol din., za ednoga starokatolika pa 230 din. (Na levi so kričali: „Čüjmo, čüjmo!“ Fr. Smodej: »Kortešeranje za starokatoliško cerkev!«) S tem zadnjim je zavržena pritožba, da vlada prej ne podpira obrti. Kak se vidi ešče preveč podpira, najmre obrt za v narodni plašž zavite nove vere. (Glasi: „Tak je!“)

Za dokaz (posvedočbo) mojih reči naj slüži to, da je vlada, či sam dobro zazvedo, imenüvala te, kda je starokatoliškis vojakov niti ne bilo, i kda rimsko katoliška cerkev nemre dobiti konči najpotrebnejših potrošov, pravim, te je vlada imenüvala Stjepana Zagorca, nekdašnjega kat. plebanoša v Koprivnici, zdaj trgovca v Karlovcu, pripadnika starokat. cerkvi, za vojnoga vikara i ga zdaj plačüje z državnimi penezi. (Glasi: »Čüjmo, čüjmo!«)

(Dale.)

GLASI.

Murska Sobota.

Senje na čaren ponedlek je bilo preveč slabo, zavolo božnoga vremena. Prodajalcev je bilo malo, küpcov pa ešče menje.

Podružnica Jugosl. Matice bo melo 10. aprila t. l. svoj redni letni občni zbor ob 8 vöri večer pri Dobraji. Red je naslednji: 1.) čitanje i odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2.) poročilo odbora; 3.) poročilo revizorov; 4.) volitev novega odbora; 5.) slučajnosti.

Opominamo, ka je pretečeni tjedan pali bilo več krčem odprtih daleč prek policijske vöre. Pilo se je pa plesalo dugo v noč. Tüdi kavarne so se ne držale predpisa. Tedaj se pa politična oblast resan nešče genoti?!

Poštni pisemski nabiralnik na cesti pred glavarstvom je nikak razbio i pobrao ž njega pisma. Bog zna, ka je mislo najti.

Slovenska Krajina.

+ 17. t. m. smo v Krogi pokopali povsedi spoštüvanoga moža Franca Lukač, po domače Pavla. Pokojni je v krščanskem dühi vzgajao svojo družino. Bio pa je tudi ovači skrbilivi. S svojov nevtrüdlivostjov si je spravo telko, da je küpo mlin, kde je na roko šo vnoqomi, ki je bio v nevoli. Posebno veselje pa je meo z brodarstvom. Močen po svojoj postavi je z lehkotov vozo prek bistre Müre. Vsa okolica se ga bo hvaležno spominjala. Bodi njemi Bog smilen!

Kristušovo trpljenje ali Pasijon je priredilo krščansko »Prosvetno društvo« v Ljutomeri. Že dvakrat je bila velka dvorana nabitö puna i za tretjokrat, to je na cvetno nedelo, je že dostö mest razodanih. Tüdi Prekmurci si lehko poglednejo to predstavo, posebno tisti, ki so blüzi železnice. Predstava se začne ob pol trej, tak ka gostje s sobočkim vlakom lehko ravno prav pridejo. Večer se pa predstava dokonča ob pol sedmih, tak ka ešče lehko vsi pridejo na večerni sobočki vlak. Prilike kaj takšega viditi nede nas kori, zato naj si pogledne vsaki, ki šče kaj lepoga videti.

Žižki. Na vüzemski ponedlek vsi ki ščete kaj lepoga i tüdi šaljivoga viditi pridte v šolo v Žižki ob pol 7 vöri večer. Orli priredijo igro,

„No, ka si ti, Magda? Ka si ti?“

»Naprej! Marš!«

Gda zdigne nogo, ka bi stopo prek praga, se vtegne ka je dugi.

„Vudka“ njemi je zdaj komaj začela iti v glavo. Pa se je ne razčemerö. Po pijanskom prepevajoč je iskao Franceka po hiži. Djao je cilo: „Morgen, Kerl!“ čiravno ka je Franceka nindri ne bilo. Nato se je zarežao, napravo eden velki stopaj za tem pa dva maliva, zakričao: »Hurra!« i spadno na posteö. Spao je do večera kak bunda. To spanje ga je streznilo. Pozdravo je Franceka, šteri je že prišeo iz šole, spetlao od Magde par koronic pa odišeo v krčmo. Slava njegovih činov je že pred njim prišla v Pognebin. Prinesli so je ništerni domačini, ki so ravno vküp bili z Jernejom v boji pri Graveloti i Sedani. Gda se je razneslo, ka je zmagovalec v krčmi, so prišli vsi njegovi poznanci, da bi ga vidili.

Naš Jernej šegavo sidi pri stoli. Skoro nišče ga ne spoznao. Oa, ki je nigda bio tak sameren, tihi, zdaj mlati po stoli, se napinja kak puran, rekoč:

„Znate ešče dečki, kak sam te Francoze našgao? Pa znate, ka mi je stari Steimnetz pravo?“

»Ka pa, ka nebi znali!«

»Gučali so nam od Francozov, nas strašili pred njimi, pa znate, to so malovredni lüdje. Öni jejo šalato kak zavci, zato bižijo kak zavci. Pive ne pijejo, samo vino.«

„Istina je, tak je!«

»Gda smo edno ves vüžgali, so roke na glave zdigavali pa kričali: Pitie! Pitie!« To venda telko pomeni, ka nam dajo piti, či jim damo mer. Nesmo se brigali za to.«

„Tak, te se pa njihov jezik lejko razmi?“ pita eden hlapec.

„Ti ne razmiš, ka si nori, jaz pa razmim. Doné di pa,***) razmiš?“

»Ka pa pravite?«

„Ka pa Pariz ste vidili? Tam je bila bitka za bitkov. Mi smo vsikdar zmagali. Öni nemajo dobrih oficerov. Tak so si lüdje gučali. Pravijo, ka je pri njih plot dober liki kolje je božno. Oficeri so za nikoj, generali ravnotak, naši so dobri.“

Krč Matjaš, stari, moder gospodar iz Pognebina, je kimao z glavov.

„O, Nemci so dobili strašno vojno, dobili so jo i mi smo njim pomagali, nego ka od toga dobimo, zna sam Bog.«

(Dale.)

** Smilenje, smilenje!

*** Prinesi krüh.

*) Dobro jätro, tepeš!

prestavlali bodo Kristušovo gori stanjenja i tudi dve šaljivivi igri. Pridite vsi ki ščete kaj lepoga viditi i si želite pošteno zabavo za vüzemske svetke. Vsi vljudno vableni. Obednim se društvo lepo zahvali gostoljubnomi g. Horvat Ignaci, ka so nam dali prostor i druge reči k igri, štero smo tam prestavlali 14. t. m. Zato njim najlepša hvala i celoj njuvoj družini za gostoljubnost, i vsem ki so se igre udeležili, či je ravno malo mrzlo bilo. — Bog živi. Odbor.

Grozote pri švercanji. Na meji pri Trdkovi je neznan švercar ovo nedelo okoli 4 vöre popodne napadno financara g. Juga. Te je bio v službi na meji. Naednok vidi mladoga, 20 let staroga dečka, ka nese pun nahrbtnik. Ga pozove, naj ide ž njim na postajo financov. Med potjov v tak zvanoj „Mačkovoji grabi“ pa švercar zgrabi mladoga financa, ga vrže, njemi strga puško iz rok, odstopi par metrov nato pa strelji financara v červo pa zbiži proti madž. meji. Financar se je z velkov težavov privlekeo do prve hiže. Odpelali so ga včasi v špitao v M. Soboto, gde je v tork že mro.

HEIMER OSKAR je svoj zobni atelier premestio v Hartnerovo hišo.

Dobra kúpčija. Zgodovinski grad Branek više Ljutomera so kúpili naši Prekmurci za 175.000 dinarov. Grad ma okoli lepi mladi sadovnjak pa 56 plügov zemle. Či pomislimo, kakše so bile cene pred leti, je to fal kúpлено. Istina, ka cene idejo pri zemli pa pri hižaj jako jako doli. Na Murskom polji pa v Prekmurji se prvi klas zemle dobi od 3 do 5 jezero din. plüg. Škoda, da je malo penez.

Korovci. Naša občina bi postala jako znamenita, či bi se zmerom gda pride v Novine pisalo od nje kaj častnoga. Pa je ravno naopak. Nemremo si kaj. So ljudje, ki nam na vsako formo delajo sramoto. Pred Jožefovim zadvečara so prišli ništerni s ciganskov bandov pozdravlat krčmara Jožefa Benka. Škripali so celo noč. Drugi den so opodne znova začnoli. Gledalcov, plesalcov, pijancov pa drugih veseljakov se je nabralo vse puno. Ešče iz jeleenske fare so prišli. Jako se vsi pametni čüdimo, ka je to, ka naše glavarstvo v M. Soboti dovoli celo noč muziko pa ples.

Država.

Krvavi dogodek na taljanskoj meji. Pri Grčarevci so taljanski financi prestopili našo mejo. Naš finančni stražar Črček je pozvao naj se povrnejo. Tistokrat so se povrnoli, pač pa naskori pali prišli prek meje v edno oštarijo. Dva sta vüni pazila, dva pa pila v hiši. Kda so ljudje pozvali našega finančnoga stražara, sta še tistiva iz hiše prišla i so začeli vsi štirje strelati na naše finančne stražnike. Tej so streljali nazaj. Pri strelanji sta bila dva ranjenca, eden civilist i eden financ, šteri pa je bio tudi v civilni oblečeni. Te drugi je dobo močne rane v roko, tak ka bodo morali prej roko odrezati. Z Ljubljane se je odpelala itaki komisija z velikim županom, da preišče celo zadevo. To je pa resan preveč, da si vüpajo taljanski financje strelati v drugoj državi.

Dva hüdodelca obešeniva. V Maribori so 20. t. meseca obesili Čiča i Žlahtniča, šteriva sta bila toženiva, da sta pred dobrim poldrugim letom vmorila v Maribori šoštara Vincenca Mikla, njegovo ženo i hčer. Nato sta apelerala v Zagreb na sodišče, ki se imenuje stol sedmorice. Apelacijo so zavrñoli pa pomiloščenja je tudi ne bilo, zato sta morala odrpeti obsodbo. Čič je sam povedao, da je duhovnike vsigdar sovražo, zdaj pa njemi je prej najbogši prijateo. Tudi je zvün svojega fiškališa i duhovnika ne püsto pred svojov smrtjov nikoga k sebi. Oba sta se spovedala i Čič je prej jako pobožno sprijao sv. prečiščavanje. Tisto noč pred smrtjov sta premolila i čtela pobožne knige. Kda sta začela čteti v vozi dobre knige, sta se itaki spokorila i ne več tajila svojega dejanja. Verska vzgoja povzdigne človeka, brezverska pa ga poniža i prevnoge vodi v hüdodelstvo.

Mrla je 110 let stara ženska v Belgradi. Pisala se je Julija Popova. Rodila se je 1816

leta. Hči, pri šteroj je starica preživela zadnja leta je stara 67 let. Mela je ešče vse zobe i do zadnjega prav bister spomin. Posebno je prej pomnila dogodke iz 1848. leta.

Ženske novine bodo začele izhajati v Belgradi. Pisane bodo samo za ženske, zato do se imenuvale „Naša žena“. Pisale bodo v nje samo ženske. Zdjaj shajajo samo ednok na tje-den, sledkar pa vsaki dan. To bo prej prvi list na sveti, šteri bo pisani samo za ženske.

Edno noč dva ropa javno na cesti. V Ljubljani si ne več varen hoditi po vulicaj. Ednoga je napadno nekši neznan človek, ga z revolverom strela i odneso 4000 din. Drugi ropar pa je ne meo sreče. Stopo je na vulici pred tovarnarja (fabrikanta) Franzla i je v hrvatskom jeziki terjao od njega penez. Tovarnar pa ga je dobro očelesto s ključom po glavi, tak ka je napadalec komaj vüjšeo.

Velko slavnost bodo meli jugoslovanski rezervni častniki na risalske svetke v Zagrebi. Društvo de melo svoje zborovanje, obednim pa dajo blagosloviti svojo novo zastavo. Kuma pri blagoslavljanji de prej sam krao, ki je častnikom podario to zastavo.

Imeniten Slovenec. Amerikanske slovenske novine pišejo, da so se Amerikanci začeli zanimati za Slovenca po imeni Jožef Krstolič, doma s Kranjskoga. Mladenec je star komaj 24 let. Pred 6 letmi je prišeo v Ameriko i se je dao tam vpisati v podobarsko šolo. Pokazao je telko talenta v podobarstvu, da so celo amerikanske novine začele od njega pisati. Njegovi predstojniki pa pravijo, da bo ešče ž njega imeniten podobar.

Svet.

Mro je general Brusilov. Njegovoga imena se vnogi naši vojaki dobro spominajo. On je vodo vojno v Karpataj, kde dosta naši sinov leži v grobi. Kda so boljše viki prevzeli rusko državno vodstvo, je bio Brusilov njihov pomagač pri vrejüvanji rdeče vojske.

Komodni Amerikanci. Najneprijetajše je za popotnika, či v otrüjenosti zaspi i se odpela mimo postaje, kde bi morao dolstopiti. V Newyorki so si pomagali na te način, da ma vsaki sedež odzgora napravo, štera kaže vse postaje. Samo mora popotnik naravnati kazalec (cajgar) na tisto postajo, kde šče dol iti, pa njemi pri tistoj postaji tak ruži ober glave, da se mora zbüditi.

Oltarsko svestvo so rešili trije dečki iz goreče cerkvi v vesi Skaneteles blüzi Newyorka. Plevanoša je ravno ne bilo doma, gda je začela cerkev goreti. Dokeč so vpamet vzeli je bio že glavni oltar ves v ognji. Trije dečki so skočili v sredino gorečega oltara, odprli tabernakel i Najsvetejše srečno rešili. Bilo je smrtno nevarno, zato je ljudstvo z velkov slovesnostjov obslüzavalo junaško dejanje trej mladencov.

Domača politika.

1. V državnoj zbornici so razpravili od potrošov za polodetskoga ministra. Potroši za to ministrstvo so premali i se neso povekšali nikaj. To nam očivesno kaže kak zdajšnja seljačka vlada skrbi za seljake (polodelavce). Izmed poslancov Slov. ljudske str. sta govorila poslanec Štefan Falež i poslanec Brodar. Prvi je posebno naglašao, da vlada nešče podpirati kmetijske šole, kde bi se lahko izobražüvali kmetijski mladenci za dobre napredne gospodare. Nadale vlada nešče skrbeti za povzdigo živinoreje. Lani je bilo v potrošaj 515 jezero din. letos pa so to popunoma zbrisali iz potrošov. Posebno pa se godi krivica Sloveniji. Srbska kmetijska družba dobi sama 150 jezer din. vse ove pa samo stozero din. Na konci je izjavo v imeni slovenski polodolcov, naj država postavi kmetisko zbornico kak jo že majo skoro vsi stani, delavci, trgovci i obrtniki. Poslanec Berdar je opomeno vlado, da je ne dala niednoga dinara za būranje slovenski vodini, čiravno je to krvavo potrebno. Radičovci i Pucelj so vsi z veseljom glašüvali za krivično razdelitev potrošov.

2. Najžalostnejšo podobo našega narodnoga gospodarstva pa nam kaže razprava za potroše ministra za šume i rüde. Poslanec Kremžar je govorio v imeni naše stranke. Dokazao je, kak gnjile so razmere ravno pri premogovnoj družbi v Trbovlaj. Odavanje premoga se navadno prekda kakšoj milijonarskoj družbi, štera vleče masne dobičke. Vse te dobičke pa plačüjejo siromaki, ki nemajo svoji drv. Govorio je tudi minister sam. Njegov govor je bio strašen za žerjavovce. Žerjav je prej za časa svojega ministrstva samo iz strankarskoga haska premesto ali iz službe odpüsto 527 službenikov. Najvekše zveze pa je meo Žerjav z židovskimi milijonari. Minister je pravo, da je šteo dr. Žerjav prepüstiti 4 miljone kübični metrov lesa židovom v roke i da njegov spadaj z ministerskoga mesta je to prepřečo. (To je tisti Žerjav, ki svojo „Domovino“ ponüvle po Prekmurji.) Žerjavovci so jako rogatali, pa njim je nej pomagalo nikaj.

3. 19. marca so prišli na vrsto potroši trgovskega ministra. Karol Škulj, poslanec Slov. lj. str. je brano pravice slovenskih obrtnikov i slovenske industrije (fabričkoga delavstva.) Protestira proti tomi, da bi se industrija po nešterni krajev Slovenije odpravila, ar je to velki vdarec ravno za siromake, ki si tam krüh slüžijo. Govori tudi za dober obrtniški zakon, za obrtne šole, za dobre trgovske pogodbe z drugimi državami.

Glasi iz katoličanskoga sveta.

Misijonar kardinal Kagliari.

Dne 1. marca je v Rimi mro znameniti kardinal Janoš Kagliari (čti Kalijero) star 88 let. Po mišljenji vseh je pokojni kardinal bio eden med najznamenitejšimi možmi sv. kat. Cerkvi. Od njegovoga delovanja, posebno v misijoni, do se pisale cele knige. Narodo se je l. 1838. v Italiji od priproste kmečke hiže. L. 1851, gda je bio star 13 let, ga je Don Bosko sprijeo v svoj zavod v Turini. Tü je ednok jako zbetažao. Vsi so mislili, ka je k smrti, samo Don Bosko se je smejao i njemi pravo: Janček, namesto vrastva ti jaz dam blagoslov, potem boš zdrav, postaneš duhovnik, boš šo daleč, i tam boš . . . Za mešnika je bio posvečeni l. 1862 Gda je Don Bosko l. 1875 poslao svoje prve misijonare, je Kagliari določo za voditela. Bilo jih je 10. Šli so v Južno Ameriko, v takzvano Patagonijo. Ta pokrajina je dvajsetkrat vekša kak Jugoslavija. Njeni prebivalci so bili divji. Ne so znali obdelovati njiv, ne delati gvanta, ne čteti, ne pisati, nikaj. Edno pleme je šlo proti drugomi. Živeli so v logi, pod kučami iz šibja, hodili na ribe pa ftice. To pa sadje je bila njihova jed. Med te je šo Kristušov apoštol Kagliari, ne z mečom nego z križom v roki. Kelko dela, trüda, nevarnosti, pomenkanja je mogeo prestati. Pa je vse prestao, lje zmagao, ar je Bog bio ž njim. Patagonija, pred 50 leti pokrita s teminov poganstva, je vsa razsvetlena od luči sv. vere, štero je vüžgao Kagliari s svojimi pomočniki. To neizmerno veliko delo ga je ne potrlo nego se je včakao visike starosti 88 let. Vsikdar zdrav, črstev kak rosa, veseli kak nedužno dete je iskao düše. Sv. Cerkev kak dobra mati, njemi je to delo bogato poplačala z največšimi častmi. Sv. Oča Pij IX. so njemi dali svoj blagoslov prle kak je šo v misijon, Leon XIII. so ga podignoli na visiko škofovsko (püšpekovo) čast i ga določili za apoštolskega pazitela severne Patagonije, Pij X. so ga imenuvali za nadškofa pa za izrednoga poslanika cele srednje Amerike, Benedikt XV. so ga dne 6. dec. 1915 pozvali v Rim i ga postavili za kardinala. To je največša čast v sv. kat. Cerkvi. — Njegovo apoštolsko srce več ne bije a žive njegov düh, njegova dela rodijo sad. Poleg Turina v Ivreji je zavod, šteri nosi njegovo ime. Tü se vzgajajo dečki od 15 do 25 let stari. Vsi do misijonarje. Včenje je brezplačno. Dečkeci, či ščete iti v jesen, zglaste se v Martinišči.

Darivali so na Martinišče. Gospa Pertotova M. Sobota 10, Smodiš Julia Krog 30, edna dovica Bakovci 100, Horvat Jožef Vančaves 50, Veren Marija M. Sobota 50, nabrano v uredništvu »Slovenca« Ljubljana 50, Kovačič Fr. Krog 20, Ružič in Kūhar Petanci 40, dobiček pri odaji »Slovenca« 255, Kerčmar Štefan Ižakovci, nabralo na gostovanji pri Horvat Toniki Ižakovci 36·50, pri Kerčmar Štefani Ižakovci 35·50, pri Horvat Alojziji Beltinci 30, Majcen J. Rankovci na gostovanji 65, v Beltincih nabrali Ščap Ana 121, Vöröš Katica 73, Antolin Jožef 24, Smodiš Štefan 55, Šaruga Jožef 14·50, g. Kūhar Al. župnik v G. Perrovcih nabrali 60, Jugoslov. klub Beograd 300, Dr. Alajoš Šömen, fiškališ v M. Soboti so 3360 Din., štere so zaslúžili pri ednom deli za Martinišče, tomi prepústili vse, Lukač Ana Bakovci 40, Vöröš Ana i Ščančar Rakičan 10, Marija Glavač Beltinci 50, Bakanova družina Turnišče 100, Leopold Ciglar Korovci nabralo 44, Kozar Jurij Martinje 18, brateca Jožef pa Alojz Hauko iz Žetincec dala iz svojega 44, Martinec Anton M. Petrovci nabralo 236·50, Ribaš Helena Sr. Petanci nabrala 57, Varga Al. Gradišče dao 50, Hohegger Jožef Kúpišinci dao 40. Sledeče smo že lani dobili i objavili, zdaj pa ešče ednok objavimo: Žilavec Jožef nabralo v Tropovci 533 Din. i 4 srebrne korone, med darovniki so največ dali Štefan Seršen 120, Alojz Varga 100, Janez Kous 100, v Gederovcih nabralo Gibičar Štefan 128, v Petrovcih Martinec Anton 224, na Krajni Barbara Klekl 220. Sv. Martin naj vsem bogato plača.

Prekmurski dijak.

Dijaški dan v Mariboru.

Praznik ljubezni je bil dan sv. Jožefa za mariborsko dijaštvo. O ljubezni so govorili članki, ki so pripravljali katoliško javnost za ta praznik, o ljubezni so govorili cerkveni govorniki in predavatelji na slavnostnem zborovanju, o ljubezni so bučale orglje med litanijami in med sv. mašo in o ljubezni so pela naša usta, o njej dihala naša pljuča in se k njej dvigala naša srca, — k neskončni ljubezni, k Bogu. — »Ljubi Gospoda svojega Boga iz vseh svojih moči . . . ljubi svojega bližnjega kakor sebe samega« — to je temelj, na katerem sloni in mora sloneti mogočna, vesoljna stavba krščanskega občestva. Ljubezen je vir, sredstvo in cilj.

Ljubezen je združila na ta veličastni praznik mariborsko katoliško dijaštvo. Ljubezen ga je peljala, da počasti nebeško Mater, da se nahrani z angelskim kruhom pri mizi Gospodovi in da se izroči v varstvo zaščitnika sv. Cerkve, sv. Jožefa. V trenutku združenja so bili vsi eno. Srca vseh je polnila ona lvelika ljubezen, ki dviga k Bogu in ki ustvarja bratsvo med ljudmi.

Velik dan je bil praznik zaščitnika sv. Cerkve. V srca nam je alil poguma, novih sil, s katerimi bi bili pripravljene žrtvovati vse v boju zoper brezverski svet.

Ali ste občutili tudi vi to moč? Ali so bila vaša srca polna ljubezni do Boga, do sočloveka in pa do borbe za resnice sv. vere in do del, kakor jih nalaga krščanstvo? — Vzbudite se, kajti tudi vi ste poklicani v naše občestvo. Fr. K.

Pošta upravnistva.

Serec št. M. Črnci. Istina, ka ste na lani ne vsega plačali, ali zato vas ne terjamo nikaj, ar ste pred dvema letoma plačali več, dali lepo podporo. V knigo smo zapisali, da je na lani vse vred. Lach I. Gerlinci. 30 din. sprejeli I. št. ml. Vam doposlali. Franc Bertalanč Večeslavci. Novine dobiš pri g. Šadlni. Počakamo.

Za PREKMURSKO TISKARNO v Murski

Cena na celo leto 25 Din., ar jih hodi več na skupni naslov. Na prošene mesece plačaš 20 Din. **Matilda Ropoša. Čakovec.** Bakan so plačali za Vas že lani 40 din. toje 160 koron. **Gomboc Ivan So. Bethlehem.** Prepisali. Molitvene knjige se zdaj dogotavljajo v M. Soboti, nam piše tiskarna. Če trbe »Hodi k olt. Svestvi« tiste mammo. **Sukič Janoš. Martinje.** Mi vam iz tiskarne damo pet falatov pošiljati. Nemogoče, ka v tiskarni do pet ne bi znali šteti. Zato je zrok nindri indri. Kradnejo se. Na pošti pozvedite, kelko jih pride i oprosite g. poštara, naj je vseli preštejo. Če pa li ne bi bilo reda, nam dajte glas. Vse zaostalo smo vam znova doposlali. Ve tudi indri se že zgodilo, ka so nam je kradnoli. Gda tolvaja zasledite, taki nam javite.

GOSPODARSTVO.

1. Zrnje.

100 kg. pšenice	290 Din.,
„ „ žita	200 „
„ „ ovs	185 „
„ „ kukorice	155 „
„ „ ječmena	185 „
„ „ hajdine	270 „
„ „ prosa	225 „
„ „ pš. otrobi	120 „

2. Živina.

govenska :	teoci :	svinje
v Zagrebi 1 kg. 8—8·50 D. 8—10 D. 14—16 Din		
v Ljubljani „ 8—8·50 D. 8—10 D. 14—16 Din.		

3. Krma

Sena m. 100—125 D., slame m. 50—100 D.

Zagrebečka borza.

dne 24. marca 1926.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D 56·85
Schiling	D 7·98
Čeho-Slov. krona, 1 K	D 1·69
Nemška zlata marka	D 13·80
Francoski frank, 1 frank	D 2·07
Madjar. K. 100 (nova em.)	D 0·079
Švic. fran., fr.	D 10·93
Talijanske lire, 1 lira	D 2·26
Zürich :	
Dinar, 100 Din	Šv. frcv 9·165.

Mali oglasi.

ŽUPANEKOVA

krčma v Andovci se 5. ga aprila na javnoj licitaciji vučenomi človeki na tri leta vödá. Več: Žiško Janoš tutor.

Podpirajte „NOVINE“!

H I Š A

z ogručekom i sadovnjakom i približno tri plüge zemle je k odaji v G. Radgoni. Pita se lahko pri **JOŽEF-i ŠKROBAR** GORNJA RADGONA Spodnji griz šte. 27.

Polskim delavcom na znanje

Na Vogrsko se jih sprejme več sto na razna mesta i vrejmena pogoditi se je lejko samo do 5. aprila pri delovodjama **ANDRIČ ŠTEFAN-u** v Pečarovci in **GABOR ŠTEFAN** v Odrancih, ter pri delavskim nadzorniki Magyar i Németü v Čentibi. Vsak delavec mora meti pri pogajanji dva svojva kejpa i delavsko knjižico.

Odgovorni deo prevzematelj **GAŠPAR JOŽEF** Prosečka-vas.

K odaji

je »MARŠAL« mlatilna peč za 6 konjski moči i 48 colno »UM-RATH« gümno z mrežov za detelično seme mlatiti. Oda se prosto za vsako primerno ceno. Pogledne se lahko vsaki den pri:

Gyoha Ladislavi v Genterovci hiš. šte. 71.

KRASNO POSESTVO

na romantičnoj legi v Gornjoj Radgoni, okoli 30 plügov zemle se oda kak stoji i leži. Na imanji stoji lepa ednonadstropna hiša »Vilia«, poleg je marof, viničarija i vse druge potrebne hrambe, vse zidano i s črepom pokrito pa lastiven stüdenec. Poleg so lepe gorice, sadovnják, njive, senožeti i log. Tüdi dosta govenske živine, konji, svinje, kola, pohištvo itd. Imanje je vse vküp, pri velkoj cesti i blüzi železnične postaje. Pisma prosim na upravništvo lista »NOVINE«!

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za »Novine« pri

I. HAHN	ERDOŠI BARNABÁŠ
trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami.	trgovci z papirom igračami v M. Soboti št. 180. poleg r. kath. cerkvi ino pošte.
Prekmurska tiskarna v Murski Soboti.	

HRANILNICA I POSOJILNICA v Črensovcih

r. z. z n. z. uradüje vsako nedelo ino svetek

Obrestüje hranilne vloge (navadne) po 8⁰/₁₀; vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi pod 5000 Din po 9⁰/₁₀, vezane vloge od 5000 Din najviše pa po 9¹/₂⁰/₁₀.

Vlog stanje je že nad dva milijona.

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj služijo v hasek našemi kmetskomi lüdstvi. Zavüpaite nam peneze, za štero dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka većim sirotam je lejko posodimo na fal intereš.

Za PREKMURSKO TISKARNO v Murski

Soboti IZIDOR HAHN.

Izdajatelj JOŽEF KLEKL.

Urednik: IVAN JERIČ.